

חמש עשרה נשים פרק ראשון יבמות

(א) לעיל ג, (ב) לקמן ל, (ג) [ל' את אשתו], (ד) [לקמן ל:], (ה) [שבת כב:], (ו) ועי' מו' כחובות עה: ד"ה תנא, (ז) [שם עירובין ע' ר"ה לב: לג. כחובות נה. הוי"ט כ:], (ח) [לקמן ק:], (ט) [לקמן ק:], (י) [לקמן ק:], (יא) [שם ה"ג משעת נפילה. עין לקמן דף טו ע"ה], (יב) [שם ה"ג משעת נפילה. עין לקמן דף טו ע"ה], (יג) [שם ה"ג משעת נפילה. עין לקמן דף טו ע"ה].

גליון הש"ס

גמ' רב אשי אמר סברא היא. ע' לעיל דף כ ע"ה מדי' עד כ"ב שם נשואין הראשונים בפ"ה. לקמן דף פד ע"ב: שם ה"ג משעת נפילה. עין לקמן דף טו ע"ה מדי' א"י כרבי אלעזר: ע"ה.

הגהות הב"ה

(א) רש"י ד"ה וכנסה וכו' של זה הראשונה היא לא לה: (ב) ד"ה למאמרו וכו' כפי ר"ג דבריכה: (ג) ד"ה הכי נמי וכו' לביט והוצרכה למאן: (ד) ד"ה שז וכו' ד"ה בכריב אלז זה: (ה) ד"ה אמו וכו' ואחות אביו ואחותו מאביו ואשתו: (ו) תוס' ד"ה ורב זכר וכו' ומימי זימנן איתא מנפיקין:

מוסף רש"י

לצורך. לרות הכנה משמע, מלל כתיב לומר (ועי' ג). ובנסה המגורש ומת. ומרת זו להסיק, שהי ע"ש שלל כנסה גירש את הראשונה שהיא עורה ולא היתה נכרתה מעולם (לקמן דף ל:). כרתה מעולם (לקמן דף ל:). תנא. קשה להדי' ב"ק זו: כחובות טוה).

אין כנים בלא סימנים. והיוולדת בקטנות חזקה הציחה סימנים ומשהציחה סימנים בתוך י"ב לא תמאן דהני סימנים גמורים יינהו דס"ל לרב זכר תוך זמן כלאחר זמן לענין סימן ולא אמרינן שומא יינהו: **הניחא למ"ד כו'.** פלוגתא בפ' יולאל דופן(גדה דף מו.).

מנא הני מילי. דלרת לרתה פטורה: **נפגרו לרוסיהן מוסרו.** ואפי' כנס אחיו את הנכרית ולבסוף גירש את בת אחיו דהו להו לרות זו לו קודם גירושין אפי' קשרינן ליה לייבומי כדקמני ומתה בתו או נתגרשה הואיל ובשעת נפילה לא הו לרות זו לו: **וכנסה המגרש ומת.** ונפלה נכרית לפני שלישי שנשוי אחות אשתו של (ב) זו הראשונה שהיא להו לרות אחות אשה משנתגרשה לרוסיהן מותרות הואיל ולא היתה אחות אשתו של זה לרות לנכרית זו שקודם נשואים של זו נתגרשה: **סברא.** קשיין אהדדי: **האי סנא.** דמנני' סבר מיתתה בעל מפלת נשוי לייבום הלכך אפי' כנס ולבסוף גירש כיון שבשעת מיתתה לאו כרת הבת היא שריא: **וסנא.** כרת בדרייתא סבר נישואין הראשונים שהאשה נשאלת לבעלה מפילים אותה לייבום הלכך משנעשית לרת עורה שעה אחת אסורה עולמית: **זו.** דמתני' דהכא דכנס ולבסוף גירש מותרת כדקמני ומתה בתו או נתגרשה ואין ל' זו דג' אחים גירש ולבסוף כנס: **וסמאן.** הערוה שהתא ותאמר אי איפשי בקדושין שקדשוני אני ואחי לבעל המת ומעקור קידושין הראשונים ותתייבם לרות: **ממאנא למאמרו.** הא דתנא לקמן בפ' ב"ש ד"ה וכו' אומרם כבעל זביס: **למאמרו.** הוא דממאנת שאם עשה היבם ממאנן כפימה קטנה ומיאנה בו מפיקע מיאון את המאמנן וחזרה לויקה לזדה ומוללת. ואע"ג דגדולה עשהה בה ממאנן ולא רה לנכוס קי"ל בפ' ר"ג (לקמן דף נ:). (ב) כריכה גט למאמרו ומלינה לזיקמו הכא מיאון עקר למאמרו ולא בעיא גיטא: **ואין ממאנא לזיקמו.** לעקור נשואים ראשונים ולהפקיע זיקת ייבום ולצאת בלא חליפה. ה"ג גבי ערוה לא עקר ליה מיאון להשתא לנשואין קמאי למישרי לרות: **לרת ערוה שאני.** רבנן גורו שלא תמאן לייבומי לרותה דלא לזלוזלי בצרת ערוה דלמא אחי למישרי: **מיאנה.** כלתו כבעלה מותרת לחמיה דעקרתה לנישואיה והיא כמפוחת בנו ומותרת לו. אכל מת בנו בעלה הראשון ומיאנה בזיקת יבם אע"ג דנשואין קמאי עקרה אסורה לזביו. אלמא משעת נפילה כלתו היא משעה שנפלה להתייבם ומוקפה לייבם מחמת נישואין הראשונים נראים אותם נישואין גמורים למיחוי אשת המת וזרתה לרת הבת ואי שרית ליה מאלו ומנה חומר שלהן שנשואות לאחרים ואינן יכולין להנשא לאחיו מאזיבו ואם מתו בעליהן שהן (ב) נכריות אלל זה לרוסיהן מותרות להנשא לזה: **אמו.** אינה יכולה להנשא לאחיו של זה מאזיבו שהרי היא לו אשת האב וכן אשת האב ואחות אביו (ב) ואשת אחיו מאזיבו שהיו לו כנים ואשת אחי אביו כולן אסורות לאחיו מאזיבו כשם שאסורות עליו ואין צדן כד ייבום על זה ולעולם ואם נישאו לאחרים ולהם נשים אחרות ומתו מותרות לנישא לזה שאין לרת ערוה אסורה אלא כשנפלה לייבום עס הערוה פעם אחת שכיון שפטרה לרת ערוה עמדה עולמית צאיסור אשת אח שיש לה כנים: **כ"ש מסירים.** לרת ערוה להתייבם לאחיו לית להו הך דרשא דלצור: חלצו

רב זכר אמר אין בנים בלא סימנים. אומר ר"י דלרין לפרש דאין עיבור כנים של קיימא מצי להיות בלא סימנים ומיחו ומנין אתו מדפריך ובידוק וכן אלא למ"ד אין חוששין מאי איכא למימר ואם אין כנים כלל בלא סימנים ודאי נשירו וגם לשון חוששין נמי משמע דליכא אלא חששא בעלמא ולא שדאי נשירו ומשום דלא שכיח עיבור בלא סימנים לא מנינו חמותו ממאנת דחוששים לסימנים כדמסיק ואלו לא שכיח קאמר נמי רבה בר ליזאי תוך הזמן הזה היא מתה ועוצרה מת אע"פ דפעמים חיה כיון דלא שכיח ובדרייתא דרב זביו דנקט שמה תמות בשביל המיעוט ואע"ג דרבה בר ליזאי לא חש למינקט שמה בשביל מיעוטא וא"ת ומנין לו לגמרא דרב זכר לא בעי למימר דאין כנים כלל בלא סימנים כדמשמע במילתיה וי"ל דאם אין כנים כלל בלא סימנים בא למימר א"כ כמאי אתא לפלוגי אדרב ספרא כיון דלדידיה נמי אין כנים כלל בלא סימנים כמו לרב ספרא אלא ודאי אתא למימר דאין כנים סימן גלות אלא השערות וכי ליכא שערות לא מחזקינן לה ודאי גדולה ולהכי פריך ולבדוק ומשי חוששין שמה נשירו וחוששין לה כדמסיק גדולה לענין חליפה וקדושין דלרוסיהן ולענין עושין ומילי טובא ובקונטרס פ"י דסבר רב זכר דמוך הזמן כלאחר הזמן דלא כהלמא נראה לר"י דבעלמא מודה רב זכר דמוך הזמן לפני הזמן ואשתי הכא דע"י כנים חשדין לסימנים כאלו הם לאסר זמן כדפרישית נמי לרב ספרא: **משום** צער לידה חיישינן. וא"ת כיון דאין כנים בלא סימנים משעת העיבור נבדוק קמי לידה ואי ליכא סימנין ליכא למיחש שמה נשירו דאכתי לא צר ליה לידה וי"ל דלאו דוקא נקט צער לידה דה"ל נמי דמשום צער עיבור חוששין שמה נשירו ולא נקט צער לידה אלא משום דאקשי ליה ונבדוק את החמות כדי למאן דהיינו אחר לידה להכי נקט צער לידה וה"ה

נא א מ"י פ"ו מהלכות יבום הלכה כא
טוש"ע אה"ע קמון קעג סעי' ז:
גב ב מ"י שם הלכה יב
טוש"ע אה"ע שם סעי' ב:

תורה אור השלם
1. ואשה אל אחותה לא תקח לעצרה לגלות ערותה עליה בחייה: ויקרא יח יח

תוס' חד מקבאי

מחזיר גרושתו כולן מותרות: **בתני'** ב"ש מכשרין וביה פוסלין לכהונה דבעלה לפסול לה דכתיב ובת כהן כי תהיה לאיש זו [היא] בתרומת הקדשים לא תאכל כגון שנבעלה לזר אצלה פסלה לתרומה ולכהונה מק"ו דגרושה דמותרת בתרומה אסורה לכהונה זו שאסורה [בתרומה] אינו דין שאסורה בכהונה וכו' א"י כפי אלמנה לכהן גדול והתם אסיק' דור אצלו מיקרא בעי' לאפקי מחזיר גרושתו דלאו זר מעיקרא הוא ולא פסלה לא לתרומה ולא לכהונה דאם פסול בהנה מותרות קאתי אבל בחייבי כריתות הוה אע"ג דלאו זר מעיקרא הוה פסלה לתרומה ולכהונה מק"ו וה"י אמרינן בשלהי פריך נתי נמי דעשו והא"ר יהושע אין ממזר מחייבי כריתות ומאי מפסלא. (ב) והלכה כב"ה נתי דממזר לא הוי פגום מילא הוי דאיתי בקי"ו מאלמנה ולא פריך מה לאלמנה שכן היא עצמה מתחללת כדפריך בהא שבעתא גבי מחזיר גרושתו וש"מ דבחיבי כריתות היא עצמה מתחללת ואע"ג דלאו זר מעיקרא הוא:

(א) נראה דל"ל ומאי מפסלא אפי' אם הלכה כב"ה.

דאי נבדקה קמי לידה ולא אשכחן דליכא למיחש דנשירו משום צער עיבור ואי היה מפרש מילתיה דרב זכר דאין לידת כנים בלא סימנים קאמר הוי אחי שפיר הא דנקט צער לידה ולא היינו כריכים לומר משום צער עיבור חיישינן אלל אי אפשר לומר כן דא"כ לא הוי משי מידי לרבה בר ליזאי: **בתיה** בתו או נתגרשה. הא דלא נקט מיאנה או שנמאנת אילונית משום דמתני' אתא לאשמועינן אפילו כנס ולבסוף גירש ומיאנה או שנמאנת אילונית אין שום חדוש בדטלו להו קידושי קמאי וכך לי כנס ולבסוף מיאנה כמו מיאנה ולבסוף כנס א"י משום דקאי אלא את החמות האלו ומיאנה או שנמאנת אילונית לא שייך בכל העירות: **ש"ש** אהים שנים וכו'. לקמן בפרק ד' אחים (דף ל. ד"ה גירש) אפרש לה אמאי נקט שלשה אחים: **נשואין** הראשונים **בפיריב.** הכא לא הוה שייך למינקט הראשונים דליכא הכא תרי נישואין ומשום ההיא דבפרק ב"ש (לקמן קמ:) נקט הכי דתנן המגרש האשה והחזירה מותרת לייבם ור"א אוסר ומפרש התם טעמא דר"א משום דמסקפא ליה אי מיתתה מפלת אי נישואים הראשונים מפילים: **תמאנן** השתא ותתייבם בו'. ואפי' לר"ג דלית ליה מלמדנין את הקטנה שתמאן לקמן בפ' ב"ש (דף קט.) היינו להציחה מצעלה א"י פריך דהיכא דמיאנה תתייבם לרותה ומתני' משמע דאין לה תקנה אלא בחליפה: **כ"ה** צרת ערוה שאני בו'. ה"י בשעת נפילה נראית כורת בתו וא"ת ומנא ליה דטעמא דרמי בר יחזקאל משום דבשעת נפילה נראית ככלתו דלמא טעמא דרמי בר יחזקאל גופיה משום דרבי אושעיא דאינה ממאנת לזיקמו וי"ל דע"כ טעמא דרמי בר יחזקאל משום דבשעת נפילה נראית ככלתו דלעלמא שריא ואי טעמא משום דאינה ממאנת לזיקמו אסורה נמי לעלמא וא"ת א"כ תקשה בדרייתא דרמי בר יחזקאל לר' אושעיא ותירך הר"ר משה כהן דליכא למימר דמימי כשחללה ולהכי שריא לעלמא ולא משום דממאנת לזיקמו א"י כשימיאנה כפיס אחר שנתייבמה דליכא זיקה ומ"מ אסורה לאזיבו משום דבשעת נפילה נראית ככלתו: מאי

